

PRZEKAZKA (19) *sb f*

przekazka (14), **przekażka** (5); przekazka *FalZioł, RejPs* (9), *RejKup, Mącz*; przekażka *BielŻyw, KrowObr, Leop, RejAp*; przekazka : przekażka *RejPos* (2:1).

-z- (7), -f- (7); -ż- (4), -íf- (1).

e *prawdopodobnie jasne* (tak w prze-); -ã- (13), -a- *RejPs* (3); *końcowe a jasne*.

sg *N* przekázka (4). ◇ *G* przekázki (4). ◇ [*D* przekázce.] ◇ *A* przekázkę (2). ◇ [*L* przekázce.] ◇ *pl*
N przekázki (1). ◇ *G* przekázek (6). ◇ *A* przekázki (2). ◇ [*L* przekázkach.]

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

Przeszkoda, zawada, utrudnienie; uciążliwość, przykrość, kłopot; impedimentum Mącz (19) : *FalZioł* V 65; *A* wśiák ty wiefz moy pánie/ [...] iż ia wiele niewinnych śprzećiwności vćierpię á iáko wiele bez mey ífćie przyczyny ná mię przekázek bywa náłtroiono. *RejPs* 210, 93, 184, 196v; *RejKup* i4v; *Kácerze/ odłtziepieńce/ y vporne Pánu náłzemu/ według możności będę przełádował y wykorzeniał. [...] chybá żeby mi porządna á kościelna przekałfka niedopusćiełá. KrowObr* 128v; *RejPos* 253; [*ListyPol* I 1534/66; *przes przywrzałe nam grzechy/ przekałzka lie łtawa/ że Bogu powolni być niemożemy UstKościel* 40, 48, 126; *O Przekazkách/ prze które łye ieden może wyiáć/ gdyby ku Práwu nie łtánał: iáko Lácinnicy zowá. LEGALE IMPEDIMENTUM. GroicUst* 50v (*Linde*); *br. Jerzy przekádał x Zygmuntowi Albertusowi, aby w rządu stali, rannych modlitw aby pilni byli [...] Tu wnet x Zygmunt na odpór się postawił [...]. Bo ja (powiada) nie mogę ani pisać, ani czytać, gdzie ich wiele jest dla przekażki, telko abych sam był, to moja rozkosz. AktaSynod* I 91; *GilPos* 37v].

przekazka [kogo], czego [= ktoś a. coś zagraża] (1): *A* ták nic łie nie łękaycie żadnych łtráchow áni żadnych przekażek omyłnego łwiáthá tego *RejAp* 87; [*Augułtyn de Ciuitate Dei* w kxię: 22 w ká:5: dla odpędzenia przekazek złych duchow. *WizFaleczDucha* 1561 23v].

[*przekazka do czego: WerReguła* 95 *cf* »przekazka i zawada«.]

przekazka [komu], czemu (1): *Leop* 1.*Esdr* 6/8 *cf* »przerzywka abo przekażka«. *Cf* [*Zwrot*].

przekazka czego a. czemu (1): *To wnas ofobliwa przekażkę mądrołci czyni że łie łami barzo łobie łpodobamy, á czo nam pochlełstwo przyniefie, to wnet łobie iáko dług pokładamy, á gdyż nas kto opatrznymi á mądrimi być powiada wnet mu wierzymy. BielŻyw* 145; [*W Sądzie wielkim/ nie máią być winy kthóre biérano: iż kto ómyłnie [!] łye podmówił/ álbo Wóytá piérwéy niż Burgrábie miánował: abowie(m) to nienależy ku przekazce łpráwiedliwołci. GroicUst* 5].

przekazka ku czemu (2): *prorok rozumiefiáć wielkie przekálki łwieckie ku chwale bożey kładzie włłytkę nádziefię o wlpomożeniu w pánu bodze łwoiem. RejPs* 175; *Legitimum impedimentum, Słufzna przekaská ku wymówce. Mącz* 190c.

przekazka w czym (1): *A* kiedy łie iáka przekazká w ich łtáraniu łtániefie/ wnet kłopot/ wnet frefunk/ wnet dziwna rołpácż ná tákowe ludzi przychodzi. *RejPos* 6.

przekazka czyja [= komu zagrażająca] (2): *a* ty iáko obronca náłz racz miłóciwie od włłech przypadłych przekazek náłłych bronic nas *RejPs* 192v, 88.

[*Zwrot*: »być [komu, czemu] na przekazce; nie jest nic na przekazce [czemu]«: *Też u Turká wielki to pożytek czyni/ y wśzędý indzie/ gđzie namiotow wiele/ iż choćiaby ná nie vderzyli ná leżące/ tedy powrozy/ ktore v namiotow łá/ byłyby im ná wielkiey przekálzce/ iżby przez nie pádáli*

TarnConsil 23; Przetóż świerśchność świecka nie iełt nic na przekazce mocey Duchowney. *ConfRad* 45; *AktaSynod* I 27.]

Wyrażenie: »naskodliwsza przekazka« (1): A łnadz wnądzieię twoię łmiał bych łie łam opułć wnaniełbezpiečnieyłłe drogi/ ná ktorych by były naskodliwłłe przekalki *RejPs* 205.

Szeregi: »przekazka ani niebezpieczeństwo« (1): racz byc łaskawem wodzem náłłem: aby tę ciełełną walkę zwycięzywłły wełzli bych mi zradołcią a zwefełem do łwiętey chwały twoiey wktorey iułz zadney przekaski ani zadnego niebezpiečnenłta nigdy niemałz. *RejPs* 84.

»przerzywka abo przekalka« (1): Ale y iam rołkazał [...] żeby z łkrzynie Krolewłkiey/ [...] łpilnołcią náklády dodawano tym męžom/ áby przerywki ábo iákiey przekalki niebyło robocie [*ne impediatur opus*] *Leop* 1.*Esdr* 6/8.

[»przekazka i zawada«: Iam was porodziłá nágich/ á wy przedłię bogactw iákoby nieiákich przekazek y zawad do zbáwienia łzukaćie/ y tym łpołobem [...] z tych to bogactw [...] czyniće łobie załłony y winniki *WerReguła* 95.]

Jako ostatni człon we wólórzednym połączeniu wielocłonowym: »... i inych przekazek wiele« (1): Bo ná cię wołáią fáłłzywe náuki/ fáłłzywe wymyłły łwiátá tego/ wołá ná cię grzech/ czárt/ y inych przekazek wiele rozmáitych. *RejPos* 69.

[Wyrażenie przyimkowe:]»bez przekalki [czyjey = kto powoduje]«:

~ **Szeregi:** »bez przekalki a cięžkołci«: A napierwej jm. żádał, aby wolno było bracił domowych a naszym ceremonij przy słužbach łwiętych używać bez przekalki a cięžkołci pasteržów albo księży pruskich. *AktaSynod* I 332.

»bez przekalki i uporki«: Jesli z po[z]woleniem župnikowym podle ordonku naszego w polu nikozy albo podle inszych szybow iednym, albo wiecey Słaniski wkroczył, a te swoje szyby obłóżył, a bez wszelaki przekalki ij uporki swoij herszyby do spadku przywiodł [...] ten može [...] *OrdunekGórn* 45. ~]

Synonimy: przeszkoda, szkoda, trudnołć, turbacyja, zawada.